

Vårt vrengebilde av Baltikum

Vårt Land 26/10 - 95

INNLEGG

Av Torggrim Espolin Johnson

HVOR mange av våre representanter ville kommet inn i Stortinget dersom de måtte bestå eksamen i norsk språk og historie for å kunne stille til valg?» Slik åpner Vårt Lands utenrikskommentar om valget i Latvia, tirsdag 3. oktober. Artikkelen inneholder bare riktige opplysninger, men den gjennomsyres av en holdning som jeg lenge har irritert meg over også i andre norske aviser. Denne holdningen gir nordmenn inntrykk av at latvierne driver med en nærmest rasistisk diskriminering av sine russiske innbyggere. Og hvordan skal de tro noe annet, når alle norske massemedia vektlegger den samme siden av saken?

Jeg har bodd i Latvia i ett år, og etter min oppfatning er vektleggingen av den latviske «diskrimineringen» sterkt overdrevet. Rett nok må man gjennom en ganske streng språktest for å kunne stille som representant i Saeimaen, det latviske parlamentet. Men utenrikskommentatoren framstilte dette som en test de færreste norske stortingsrepresentanter ville greie. Jeg kan forsikre ham om at norske stortingsrepresentanters kunnskaper om norsk språk og historie er aldeles glimrende i forhold til den de russiske politikerne, som gjerne vil styre Latvia, sitter inne med.

gruppe innflyttere fra andre deler av Sovjetunionen, særlig hviterussere og ukrainere. Disse, og særlig hviterusserne, er språklig og kulturelt nesten å regne som russere. I Riga er bare 30 prosent av innbyggerne latviere. Omtrent alle butikker og alt næringsliv drives av russere. Mesteparten av mafiaen er russisk. Ikke så underlig, når en tenker på at de russiske myndighetene sørget for å overdra mest mulig av materiell, stats eiendommer og statsbedrifter til russiske hender før de forlot makten i 1991.

Hvis alle de 45 prosent ikke-latviere skulle ha stemmerett i Latvia, ville de fullstendig dominere politikken, liksom de i dag domi-

ner økonomien. I den russiske kulturen ligger en tendens til å samle seg om få og sterke ledere. Følgelig konsentrerer de russiske stemmene seg om få partier, mens

LATVIA

latvierne har en tendens til å spre seg på altfor mange småpartier. Hvis latvierne skulle gi alle sine innbyggere stemmerett, ville det være det samme som å oppgi sin selvstendighet. Etter 50 års sovjetstyre er det mangel på kvalifiserte latviske politikere. De fleste av dagens politikere er russere fra før selvstendigheten.

Det kan også være grunn til å nevne at årsaken til den store rus-

siske befolkningen i stor grad er den brutale og mildt sagt diskriminerende russifiseringspolitikken som er blitt ført, der latviere i hundretusenvis har blitt sendt til fangeleire i Sibir, mens russisk arbeidskraft har blitt lokket til landet med høye lønninger og første plass i boligkøen.

Nødvendig for nasjonen

Jeg syns ikke det virker som den strenge statsborgerskapsloven er noen hevnaksjon. Jeg tror den er mer en nødvendighet for å overleve som nasjon. På meg virker ikke latvierne bitre, men veldig resignerte. «Hvordan skal vi noen gang få det bedre, og hvordan skal vi noen gang få tilbake vårt eget

land?» er tonen jeg hører. Mens Zjirinovskij ivrer for å ta Baltikum tilbake, uttaler en annen politiker i et TV-intervju: «Hvorfor skal vi det? Vi er der jo allerede.»

Forståelsen av Baltikum er viktig, fordi den sier oss så mye om vårt eget land. Også vi har hatt felles grense med Sovjetunionen. Hvis også vi hadde fått æren av å bli opptatt i Sovjetimperiet, hadde det vært lite forskjell på Riga og Oslo i dag. Ingen ville ha hjulpet oss. For hvem tør å terge den russiske bjørn?

Før vi setter rasist-stempelet på våre uheldige naboer i øst, bør vi vite hva vi snakker om. Derfor trenger vi en bedre utenriksdekning av Baltikum.

Språkeksamen

Artikkelforfatteren trekker så en roff parallell til Norge, der Fremskrittspartiet og andre partier krever at innvandrerne skal lære bedre norsk. «I Latvia er dette et krav som har fått gjennomslag. Der må man ta eksamen i latvisk språk og historie for å få stemmerett,» heter det. Det er helt riktig at språkeksamen kreves for å få stemmerett. Men artikkelen får det til å høres ut som et utslag av rasistiske drag i den latviske folkesjela. En ting til: En får inntrykk av at «landets 700 000 russere» (33 prosent ifølge Aftenposten) er en minoritet i Latvia, noe de slett ikke er. Landet har 2,7 millioner innbyggere, og av disse er bare cirka 55 prosent latviere. Glippet mellom tallet på latviere og tallet på russerne skyldes en stor